

SOUHRNNÉ ZNÁMKY

Souhrnné známky by měly být celkovým odrazem výkonu koně a jezdce v úloze a shrnout jejich předvedení. To znamená, že průměr všech souhrnných známek by měl být ve stejném pásmu jako průměr všech známek za cviky v úloze.

První dvě společné známky za chody a kmih dávají přehled o kvalitě koně. Třetí a čtvrtá známka za poslušnost koně a sed jezdce dávají obraz o jezditelnosti koně, o přesnosti provedení cviků a vyjadřují porozumění mezi koněm a jezdcem.

Pomocí souhrnných známek dává rozhodčí vzkaz jezdci, např. :

Chody 8, Kmih 8, Poslušnost 6, Sed jezdce 6 znamená :

Dobry kůň s pravidelnými chody a dobrým kmihem, ale problémy s jezditelností a porozuměním mezi koněm a jezdcem.

Chody 6, Kmih 6, Poslušnost 7, Sed jezdce 7 znamená :

Kůň s limitovanými chody, ale velmi poslušný a dvojice ukázala harmonickou spolupráci.

1. CHODY

Známka za přirozené chody je zaměřena na uvolnění a pravidelnost.

Všechny tři chody musí být předvedeny a být pravidelné.

Když kůň předvede dobrý klus a cval, ale krok není předveden vůbec (např. pokluskává nebo jde v pasáži během celé krokové práce), známka za chody musí být nedostatečná (4).

Pokud krok je předveden, ale po celou dobu je to jasný mimochod, známka za chody musí být přinejlepším dostatečná (5) nebo nižší, to záleží na kvalitě klusu a cvalu.

Pokud vidíme mimochod pouze v jedné části krokové práce (obvykle ve shromážděném kroku) a další část krokové práce, tj. prodloužený krok je pravidelný, známka za chody může být přinejlepším uspokojivá (6) nebo nižší, to záleží na kvalitě klusu a cvalu.

Nepravidelnost v jednotlivých cvicích např. v překroku, dovnitř plec, pasáži atd. by měly být brány v potaz při hodnocení poslušnosti a prostupnosti koně, protože by mohly být způsobeny nedostatkem rovnováhy a uvolnění.

ZNÁMKY

Dobré, velmi dobré, vynikající chody (8, 9, 10)

Chody koně jsou nejen absolutně pravidelné, ale působí dojmem, že kůň se pohybuje nenuceně, s lehkým předkem, volnými plecemi a aktivní zádí. Pohyb by měl procházet celým tělem koně.

Téměř dobré chody (7)

Kůň který dostane 7 za chody má pravidelný krok, klus i cval a vykazuje jasné rozdíly mezi ruchy, ale má méně lehké a volné plece a méně aktivní zádě.

Uspokojivé chody (6)

Tato známka náleží koni, který je jakkoliv limitován v chodech. Například má velmi dobrý klus a cval, ale nedostatečně čistý čtyřtakt v kroku. Také se může stát, že má dobrý krok a klus, ale třídobý takt ve cvalu není úplně zřetelný. Nebo krok a cval má dobrou kvalitu, ale klus není dostatečně elastický a uvolněný.

Mějme na mysli, že chvilková ztráta pravidelnosti způsobená ztrátou rovnováhy se považuje spíše za problém v poslušnosti koně.

Nižší známky (5 a méně)

Známku 5 nebo nižší dostane kůň, který ukazuje ploché chody s nedostatkem uvolnění a pružnosti. Kvůli těmto problémům kůň nakonec ztratí zřetelný čtyřtakt v kroku a/nebo zřetelný třítakt ve cvalu.

Jestliže jeden z chodů není ukázán (např. krok), známka musí být nižší než 5.

Pokud má rozhodčí jasný pocit, že kůň kulhá, musí být vyloučen během úlohy.

2. K M I H

Známka za kmih obsahuje ochotu koně jít kupředu, energii a pružnost, poddajnost hřbetu a angažovanost zádě.

Je velmi důležité poznat rozdíl mezi rychlostí a kmihem. Nutí-li jezdec koně jít rychle, pak kůň ztrácí rovnováhu i pružnost a to mu znemožní vyvinout pravý kmih.

Důležitým znakem kmihu je dobrá prostornost kroků spolu s úplným vyvážením koně.

ZNÁMKY

Dobry, velmi dobry a vynikajici kmih (8, 9, 10)

Známku z tohoto pásma dá rozhodčí koni, který je pružný, pohybuje se s chutí kupředu s dostatečně prostornými kroky a skoky, sám se nese a je v dobré rovnováze. Ukazuje jasné přechody ve všech chodech. Aktivní zadní končetiny dostatečně podkračují tělo koně a umožňují tím odlehčenost předku a pohyblivost lopatek ve všech cvicích.

Téměř dobrý kmih (7)

Zde by bylo třeba více pružnosti ve hřbetě a lepší angažovanosti zádě. Nicméně vidíme dostatek energie umožňující koni předvést cviky téměř dobře s určitou lehkostí a plynulostí. V jiném případě dáme 7 koni, který například ukazuje velmi dobrou energii a pružnost v klusové práci, ale ve cvalové práci vidíme občasnou strnulost a ztrátu plynulosti. Nebo naopak.

Uspokojivý kmih (6)

Tuto známku dáme tehdy, když kůň předvede úlohu spíše nevýrazně, což je způsobeno nedostatkem aktivity, angažovanosti a lehkosti a neukáže dostatečné přechody požadované na dané úrovni.

Nižší známky (5 a méně)

Známku 5 nebo nižší dáme koni, který ukazuje nepružné, líné nebo uspěchané chody. Může mít též loudavé zadní končetiny, omezenou prostornost, nedostatečně aktivní zád' a napětí ve hřbetě.

3. POSLUŠNOST

Známka za poslušnost zahrnuje pozornost a důvěru, harmonii, lehkost a uvolněnost pohybů, přijetí přílnutí a odlehčenost předku.

Hlavním znakem poslušnosti je splnění hlavních požadavků – „rozhodujících“ cviků v dané úloze.

Při hodnocení poslušnosti bereme v úvahu ochotu koně porozumět jezdcí, důvěru k němu a též schopnost reagovat na jezdcovy pomůcky bez strachu nebo napětí.

Srovnání koně, odlehčenost předku a rovnováha, samonesení se a dobré přilnutí dává dohromady obraz harmonie a lehkosti.

Poslušnost neznamená otrocké podrobení se, ale projevuje se stálou pozorností, ochotou a důvěrou v chování koně, jakož i harmonií, lehkostí a samozřejmostí s jakou kůň vykonává různé cviky. Stupeň poslušnosti se také projevuje způsobem s jakým kůň přijme udidlo. A to buď lehkým spojením přes pružný tyl nebo vzpíráním se či vyhýbáním se ruce jezdce, kdy je pak buď „nad otěží“ nebo „za otěží“. Hlavní kontakt s hubou koně musí být přes stihlové udidlo.

Plazení jazyka, strkání ho nad udidlo nebo úplné vyplazení, ale i skřípání zuby a švihání ohonem jsou většinou projevem nervozity, ztuhnutí nebo odporu koně a musí být rozhodčími vzaty v úvahu ve známkách pro daný cvik, ale i ve společné známce za poslušnost.

Problémy s jazykem:

- jazyk lehce viditelný na straně nebo vpředu huby koně opakovaně – rozhodčí musí snížit známku o 1 bod ve cviku, kdy se jazyk objevil a též ve společné známce za poslušnost
- úplné vyplazení jazyka pod udidlem a otevřená huba koně – rozhodčí musí snížit známku o 1 bod ve cviku, kdy se jazyk objevil a též ve společné známce za poslušnost, která pak nesmí být vyšší než 6
- jazyk přes udidlo visící z huby ven – ne více než 5 v každém cviku, kdy se jazyk objevil a ne více než 5 ve společné známce za poslušnost
- klapání pysky se nepenalizuje

Skřípání zuby – pokud je kůň spokojený a ochotný pracovat, pak to není odpor a není třeba penalizovat. Pokud je skřípání zubů způsobeno napětím (tuhý ve hřbetě, švihá ocasem atd.), pak musíme snížit o 1 bod v každém cviku, kdy kůň skřípe zuby a též ve společné známce za poslušnost.

Známkou dobrého přijetí dvojitého uzdění je hlavní kontakt na stihle a lehčí kontakt na pákovém udidle. Pokud jezdec jede úlohu s prověřenou pákovou otěží, společné známky za poslušnost i za sed jezdce by měly být sníženy o 1 bod. Pokud předvede jezdec úlohu na pákovém udidle a stihlová otěž je prověřena, pak v každém daném cviku snížíme známku o 1 bod, jakož i společné známky za poslušnost a sed jezdce.

Další prvky mající vliv na známku za poslušnost jsou shromáždění, korektní ohnutí a srovnání.

ZNÁMKY

Dobrá, velmi dobrá a vynikající poslušnost (8, 9, 10)

Kůň, který dostane některou z těchto vysokých známek působí dojmem, že provádí všechny požadované cviky sám od sebe. Jezdec je schopen předvést úlohu s koněm, který je neustále na pomůckách, v rovnováze a sám se nese. Vidíme obraz harmonie a lehkosti ve všech cvicích. Požadavky škály výcviku jsou jasně naplněny.

Téměř dobrá poslušnost (7)

Jezdec je schopen vést svého koně úlohou v zásadě bez viditelného napětí. Většinu času je kůň na pomůckách, v rovnováze a sám se nese. Můžeme vidět malou nepozornost v jednom nebo ve dvou cvicích.

Uspokojivá poslušnost (6)

Kůň předvádí úlohu více méně poslušně, ale působí mdlým dojmem. Může mít občas problémy v hubě, nebo zátylek není většinou nejvyšším bodem, či má neklidný nebo zatažený krk.

Uspokojivou známku též dáme, když důležité prvky úlohy nejsou řádně provedeny, jako např. piruety jsou příliš velké nebo piaffa je předvedena s příliš velkým posunem kupředu.

Nižší známky (5 a méně)

Pokud jsou v úloze značné chyby v důležitých cvicích, pak známka za poslušnost nemůže být vyšší než 5. Např. kůň neakceptuje piaffu, vidíme mnoho problémů v přeskocích nebo v práci na dvou stopách. Ještě nižší známku dostane kůň vyloženě neposlušný nebo který nestačí na danou úroveň. Nepřijímá pomůcky jezdce, chybí důvěra, nerozumí, co se od něj požaduje.

4. SED JEZDCE, SPRÁVNOST A ÚČINNOST POMŮCEK.

Všechny cviky mají být dosaženy nepostřehnutelnými pomůckami bez zjevného úsilí jezdce. Jezdec má být dobře vyvážený, pružný, sedět hluboce v nejhlubším místě sedla a plynule sledovat rytmus pohybu koně uvolněnými bedry i kyčlemi. Má mít poddajná stehna a klidné holeně protažené dolů. Paty mají být nejnižším bodem. Vrchní část těla má být vzpřímená a uvolněná. Kontakt s hubou koně má být nezávislý na sedu jezdce. Ruce mají být drženy klidně a blízko u sebe s palci jako nejvyšším bodem a má být přímá linka od uvolněného lokte přes ruku jezdce k hubě koně. Lokty mají být těsně u těla. Naplnění všech těchto kritérií umožňuje jezdcovi plynule sledovat pohyb koně.

Účinnost pomůcek jezdce určuje přesné provedení požadovaných cviků v úloze. Vždy bychom měli mít dojem harmonické spolupráce mezi jezdcem a koněm.

Vždy by mělo být propojení se známku za poslušnost. Např. dát známku 5 nebo nižší za poslušnost a 8 za sed by bylo nevhodné.

Vedení oběma rukama je povinné v úlohách při FEI drezurních závodech. Vedení jednou rukou je však povoleno maximálně do čtyř cviků při volné sestavě. Při opouštění obdélníku v kroku na dlouhé otěži po ukončení úlohy může jezdec, dle vlastního uvážení, vést koně jen jednou rukou.

Použití hlasu nebo opakované mlaskání je vážnou chybou a má za následek snížení známky nejméně o dva body proti té, kterou by jezdec dostal za cvik, ve kterém se to stalo. Společná známka za sed jezdce nemůže pak být vyšší než 6.

ZNÁMKY

Dobry, velmi dobry a vynikající sed jezdce (8, 9, 10)

Vidíme obrázek harmonie, lehkosti a vzájemného porozumění. Jezdcovy pomůcky jsou téměř neviditelné, kůň na ně reaguje a provádí všechny požadované cviky. Jezdec je schopen předvést úlohu s koněm, který je neustále na pomůckách, v rovnováze a sám se nese. Vše působí elegantním dojmem.

Téměř dobrý sed jezdce (7)

Jezdec je schopen předvést koně, který je poslušný a nejeví známky viditelného napětí. Většinu času je kůň na pomůckách. V jednom nebo ve dvou cvicích může být malé nedorozumění mezi koněm a jezdce následkem slabší účinnosti jezdcových pomůcek.

Uspokojivý sed jezdce (6)

Tuto známku dostane jezdec, který nemá dostatečně účinný vliv na koně nebo používá pomůcky přehnaným způsobem. Předvedení různých cviků je velmi nepřesné nebo jezdec nedokáže předvést stěžejní cviky úlohy uspokojivým způsobem.

Známku 6 dostane jezdec, který se zdá být neefektivní při předvádění určitých cviků (např. problémy v sedu při prodlouženém klusu, špatné váhové pomůcky při piruetách či překroku,

nebo přehnané pomůcky při cvalových sériích či v piaffě atd.). Stejnou známku též dostane jezdec, který používá velmi silné pomůcky.

Nižší známky (5 a méně)

Známku 5 nebo i nižší dostane jezdec, který koně v zásadě ruší, nebo který není schopen předvést většinu cviků uspokojivým způsobem, nebo který používá hrubé pomůcky.

Podle Dressage Handbook for judging

Helena Žižková